

PM 2017: RV (Dnr 136-585/2017)

Miljömål M 921-17 angående Ellevios ansökan om tillstånd till sjökabelanläggning mellan Ängbybadet och Sättravik i Mälaren, Stockholms och Ekerös kommuner

Yttrande till mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt
Svarstid den 19 maj 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt överlämnas yttrande i miljömål M 921-17 i enlighet med vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Svenska kraftnät har på regeringens uppdrag utrett hur stam- och regionnäten för el i Stockholm ska utformas i framtiden. Utredningen har tagits fram tillsammans med Ellevio, Vattenfall, Länsstyrelsen i Stockholm samt berörda kommuner och kommunala samarbetsorganisationer. Utredningen, med namnet ”Stockholms ström”, består av ett 50-tal delprojekt.

Inom utredningen Stockholms ström ingår att ersätta Ellevios 220 kV luftledning, som går mellan Beckomberga och Bredäng med mark- och sjöförlagda ledningar.

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt har efterfrågat synpunkter med anledning av den av Ellevio inlämnade ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Miljöförvaltningen har i egenskap av tillsynsmyndighet svarat direkt till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Exploateringskontoret och Skärholmens stadsdelsförvaltning har svarat med kontorsyttranden. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat ärendet vidare till Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

Stadsledningskontoret har inga egna synpunkter på ansökan men utgår ifrån att exploateringsnämnden i sitt remissvar till kommunstyrelsen bevakar och uppmärksammar frågor om ersättning, ansökans överensstämmelse med vad som

eventuellt avtalats och även i övrigt bevakar Stockholms stads intressen i egenskap av markägare.

Exploateringskontoret skriver att exploateringsnämnden den 20 oktober 2016 godkände ett ram- och genomförandeavtal med de berörda ledningsägarna, Ellevio, Svenska Kraftnät och Vattenfall. Avtalet reglerar genomförandet avseende bland annat ersättningsfrågor och markåtkomst. När definitiva beslut, till exempel miljödom och el-koncession, finns om kabelns läge kommer exploateringskontoret teckna markförläggingsavtal med Ellevio AB om den aktuella kabeln, enligt vad som följer av genomförandeavtalet.

Bromma stadsdelsnämnd anser det vara positivt att den befintliga luftledningen mellan Beckomberga och Bredäng tas ned för att bytas ut mot mark- och sjökabel.

Skärholmens stadsdelsförvaltning anför att den måste göras delaktig i planeringen av arbetet, bjudas in att bidra till det kontrollprogram som ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten, samt med god framförhållning kontaktas inför arbetets start för att delta i syn på plats och diskussion om fällning av träd och schakt. Vidare vill förvaltningen särskilt lyfta vikten av att ha beredskap för eventuell försämring av vattenkvaliteten som kan påverka personer som befinner sig på områdets badplatser eller andra platser längs vattnet.

Stockholms Stadshus AB påpekar att den föreslagna dragningen av de sjöförlagda kablarna korsar Stockholm Vatten och Avfall AB:s två befintliga huvudvattenledningar över sundet nordväst om Drottningholmsbron. Dragningen kommer även att korsa bolagets planerade tredje huvudvattenledning i Drottningholmssundet. Därför anser bolaget att olika tekniska lösningar måste redovisas med skyddsror och tunnelloösningar för att klara framtida utbyggnad, underhåll och reparationer.

Mina synpunkter

Stockholm växer kraftigt och regionens elnät behöver både förstärkas och förnyas för att säkra elleveranserna också i framtiden. Projektet ”Stockholm ström” är viktigt för Stockholms utveckling men det är samtidigt viktigt att en hög miljöhänsyn genomgående tas för att undvika en eventuell negativ påverkan på såväl mark- som vattenmiljön i projektet.

Påverkan på vattenmiljön förväntas vara begränsad till sjökablarnas direkta närområde och eventuell försämring av vattenkvalitet förväntas återställas helt genom de planerade skyddsåtgärderna. Det är självklart angeläget att det kontrollprogram som kommer att tas fram i samråd med miljöförvaltningen i Stockholm för att bland annat kontrollera vattenkvaliteten efterlevs.

Det är likaledes väsentligt att man i projektet hittar lösningar som gör att dragningen av de sjöförlagda kablarna inte omöjliggör en framtida utbyggnad, underhåll eller reparationer av såväl de befintliga som planerade huvudvattenledningarna i området.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt överlämnas yttrande i miljömål M 921-17 i enlighet med vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 4 maj 2017

KATARINA LUHR

Bilagor

Kungörelse

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Svenska kraftnät har på regeringens uppdrag utrett hur stam- och regionnäten för el i Stockholm ska utformas i framtiden. Utredningen har tagits fram tillsammans med Ellevio, Vattenfall, Länsstyrelsen i Stockholm samt berörda kommuner och kommunala samarbetsorganisationer. Utredningen, med namnet ”Stockholms ström”, består av ett 50-tal delprojekt.

Inom utredningen Stockholms ström ingår att ersätta Ellevios 220 kV luftledning, som går mellan Beckomberga och Bredäng med mark- och sjöförlagda ledningar.

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt har efterfrågat synpunkter med anledning av den av Ellevio inlämnade ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Miljöförvaltningen har i egenskap av tillsynsmyndighet svarat direkt till Nacka tingsrätt. Exploateringskontoret och Skärholmens stadsdelsförvaltning har svarat med kontorsyttranden. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat ärendet vidare till Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har inga egna synpunkter på ansökan. Då sjökabelförläggningen enligt uppgift från exploateringskontoret är en del i genomförandet av projekt Stockholms Ström och därmed bör omfattas av tidigare tecknat genomförandeavtal (Exploateringsnämnden 20 oktober 2016 och Kommunfullmäktige 20 april 2009), utgår stadsledningskontoret ifrån att exploateringsnämnden i sitt remissvar till kommunstyrelsen bevakar och uppmärksammar frågor om ersättning, ansökans överensstämmelse med vad som eventuellt avtalats och även i övrigt bevakar Stockholms stads intressen i egenskap av markägare.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Det aktuella ärendet är en del i genomförandet av projektet ”Stockholms Ström” som kommunfullmäktige beslutade om 2009-04-30.

Exploateringsnämnden godkände 2016-10-20 ett Ram- och genomförandeavtal med de berörda ledningsägarna, Ellevio, Svenska Kraftnät och Vattenfall. Avtalet reglerar genomförandet avseende bland annat ersättningsfrågor och markåtkomst.

När definitiva beslut, till exempel miljödom och el-koncession, finns om kabelns läge

kommer exploateringskontoret teckna markförlägningsavtal med Ellevio AB om den aktuella kabeln, enligt vad som följer av genomförandeavtalet.

Exploateringskontoret har också i egenskap av fastighetsägare fått ärendet på remiss från Nacka tingsrätt, och kommer att inlämna uppgift till domstolen om berörda arrendatorer och/eller andra rättighetshavare, direkt till domstolen.

I övrigt har kontoret inga synpunkter på remissen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 april 2017 följande.

1. Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss angående Ellevios ansökan om tillstånd till sjökabelanläggning.
2. Omedelbar justering

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser det vara positivt att den befintliga luftledningen mellan Beckomberga och Bredäng planeras tas ned och bytas ut mot mark- och sjökabel. När luftledningarna rivs slipper många Brommabor bo granne med en kraftledning samtidigt som det frigör mark för nya bostäder. Sjøkabeln dras norr om badet och berör inte, efter vad förvaltningen erfar, vare sig badmöjligheter eller övrig rekreation. Miljöeffekterna på rekreationsintressena tycks vara begränsade till ankringsmöjligheter längs med sjökablarna.

För att i möjligaste mån minimera anläggningens påverkan på anslutande ytor intill Ängbybadet förordar förvaltningen användningen av en schaktfri metod, med styrd borring under mark.

Ur vårt kompetensområde ser vi i övrigt inga hinder mot de föreslagna åtgärderna.

Skärholmens stadsdelsförvaltning

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Badplatser och rekreation längs Mälaren

Förvaltningen måste göras delaktig i planeringen av arbetet, bjudas in att bidra till det kontrollprogram som ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten, samt med god framförhållning kontaktas inför arbetets start för att delta i syn på plats och diskussion om fällning av träd och schakt.

Dels för att förvaltningen ansvarar för skötseln av reservatet, men också för att förvaltningen har kännedom om den utrustning och de aktiviteter som kan komma att påverkas av arbetet i området. Förvaltningen har också kunskap om rådande habitat och till exempel vilket material som bör användas för återställning av påverkad yta.

Förvaltningen vill särskilt lyfta vikten av att ha beredskap för eventuell försämring av vattenkvaliteten som kan påverka personer som befinner sig på områdets badplatser eller andra platser längs vattnet. Försämrade badkvalitet måste omedelbart meddelas miljöförvaltning och stadsdelsförvaltning så att nödvändiga skyddsåtgärder kan vidtas för att skydda människors hälsa.

Kompensation

Eftersom en separat ansökan kommer om tillstånd/dispens enligt föreskrifter för Sätmaskogens naturreservat kommer att inges till Stockholms stad med anledning av sträckan från Sättravik och genom Sätmaskogens naturreservat tar förvaltningen inte upp frågan om hänsynstagande i reservatet från skarvplatsen till reservatsgränsen i detta svar.

Förvaltningen vill dock framhålla att vid ansökan om dispens enligt föreskrifter för reservatet kommer begäran om kompensation ställas, och den kommer då även gälla sträckan från vattnet till skarvplatserna.

Förvaltningen vill slutligen uppmana till största möjliga hänsyn till häckningsperioden vid planering av genomförandetiden för arbetet.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 18 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Underremisser

Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA)

Ellevio AB planerar för byggande av en mark- och sjökabelförläggning av tre parallella 400 kV-kablar mellan stamstation Bredäng till stamstation Beckomberga.

I remissvaret den 2 juni 2016, för samrådet angående nätkoncessionsansökan och vattenverksamhet enligt 11:e kapitlet i Miljöbalken, lämnade SVOA följande sammanfattande synpunkter: "Stockholm Vatten och Avfall anser att en tunnelförlagd 400 kV-kabelstråk mellan Beckomberga och Bredäng är att föredra. För de markförlagda delarna, område 1 och 3, där även planer finns för ytterligare exploatering av bostäder så är en tunnelförläggning den enda långsiktigt hållbara lösningen. En markförlagd elkabel enligt de redovisade alternativen korsar redan i nuläget huvudsystem VA, lokala VA-ledningar och serviser samt ligger parallellt mycket nära huvudsystem för VAD. Det försvårar/fördyrar omläggning och nyläggning av VA och i vissa fall omöjliggör nya huvudsystem VAD som behövs för att klara VA-försörjningen i samband med utbyggnad av planerade bostadsområden. SVOA förordar en tunnelförläggning av planerat 400 kV-kabelstråk mellan Beckomberga – Bredäng. Således ungefär samma systemlösning som Svenska Kraftnät går fram med mellan Anneberg i Danderyd till Skanstull i Stockholm."

Angående kablarnas sjöförläggning samt dess påverkan på Va-system, och då speciellt huvudvattennät anføres följande:

Den föreslagna dragningen av tre stycken sjöförlagda 400 kV-kablar korsar vid Drottningholmssundet två av SVOA:s huvudvattenledningar, som är upplagda på påldäck över sundet nordväst om Drottningholmsbron. Det planerade elstråket kommer även att korsa SVOA:s planerade tredje huvudvattenledning, som sannolikt måste anläggas på sjöbotten eller på pålbädd nära botten i Drottningholmssundet.

SVOA:s anser därför att Ellevio måste redovisa möjliga tekniska lösningar avseende:

- Planerat elstråk markförlagt i skyddsror under SVOA:s huvudvattenledningar (två befintliga och en ny huvudvattenledning) på Kärsön.
- Planerat elstråk sjöförlagt i skyddsror under sjöbotten mellan SVOA:s påldäck och under ny planerad huvudvattenledning
- Planerat elstråk i bergtunnel (se bolagets remissvar den 2 juni 2016)

- Skydd läckströmskorrosion, t.ex. tjockväggiga, täta plaströr minst 25 meter åt varje håll för elkablarna.
- Hur det ska gå till att utföra underhålls- och reparationsarbete på huvudvattenledningar (befintliga och planerad ny bottenförlagd) och påldäck.
- Hur det ska gå till att anlägga erosionsskydd för påldäck enligt beslut om framtida reglering av Mälaren, projekt Slussen.

Aktuellt elstråk ligger inom den primära skyddszonen inom vattenskyddsområdet för Östra Mälaren. De bestämmelser och föreskrifter som gäller för Östra Mälarens vattenskyddsområde ska därför följas.

Koncernledningen

Koncernledningen ser positivt på att befintlig luftledning mellan Beckomberga och Bredäng tas bort och ersätts med mark- och sjökablar.

SVOA redogör för att den föreslagna dragningen av de sjöförlagda kablarna korsar bolagets två befintliga huvudvattenledningar över sundet nordväst om Drottningholmsbron. Dragningen kommer även att korsa bolagets planerade tredje huvudvattenledning i Drottningholmssundet. Därför anser bolaget att olika tekniska lösningar måste redovisas med skyddsror och tunnellsöningar för att klara framtida utbyggnad, underhåll och reparationer. Koncernledningen bedömer att projektet medför att mer mark kan bebyggas med bostäder, samt att fler invånare slipper exponeras för kraftledningar. Koncernledningen instämmer dock i SVOA:s synpunkter, och anser att Ellevio måste förlägga kablarna på ett sätt som inte kommer i konflikt med SVOA:s huvudvattenledningar. Under förutsättning att de ovan beskrivna tekniska utmaningarna löses, är koncernledningen sammantaget positiv till projektet och dess effekter för stadens boendemiljöer. För mer utförliga synpunkter hänvisar koncernledningen till SVOA:s remissvar.